

A magasban megjelenik egy csillogó, elegáns repülőgép. Köröz a kerékpár felett. A kis kerékpár „lábujjhegyre áll” (hátsó kerekére emelkedve), felfelé néz, elbűvölten forog a repülő után. Betöfög egy kis vaskos, önérzetes motorkerékpár. Megáll a kerékpár mellett. Ide-oda forgolódik, próbálja felhívni magára a figyelmet. Odakanyarodik szorosán a kerékpár mellé. Az „rá sem hederít”, „nem veszi le a szemét” a repülőről. Megérkezik egy kis női motorkerékpár is. Megáll mellettük. A férfi-motorkerékpár felfigyel, melléberreg, összenéznek, majd elindulnak egymás mellett. A kerékpár észre sem veszi őket. Továbbra is a bukfencező, pörgő repülőt nézi. Amellett megjelenik egy másik, kisebb repülő. Most már ketten pörögnek, kergetőznek. Majd egymás mellett elrepülnek. A kerékpár szomorúan leereszkedik a földre... Lassan elindul a hosszú, egyenes, elhagyott úton. Lassan távolodik, mind kisebb és kisebb lesz.

*

Az emberek gyakran viselkednek gépekként — a fordítottját még nem láttam. Gondolom, különösen kifejező lenne, ha a gép viselkedne, cselekedne emberként. — Egész sorozatot lehetne ilyen jellegű banális kis történetekkel készíteni. Gondoljunk a kikötők zsiráfnyakú darujára, a fantasztikus bogárként kaszázó lucernanyírógépre stb. — A filmtéma valóban az utcán, azaz a szemünkben, a látásunkban „hever”...

Kovács Ildikó

Új mesemondó

Györkös Mányi Albert képei alá

Né, te — mondtam magamban, az a bivalyos földi itt még mindjárt rikkant is, hogy „hőjk ide, hőjk”, ösztökélvén igavonóit, hogy csak bátran neki a behavazott útnak, nem kell mindjárt megrettenni. Lám, ő sem viszolyg már a havas messziségtől. Talán felhajtott egy féldecit a fogadóban? Jókedvű. S jókedvvel még a világot is könnyű a sarkából kiemelni.

Tartottam továbbá attól, hogy a nyakkendős-kosztümszűs gyönyörködőkkel mit sem törődve, nyomban rázendítenek a széki lányok. Vagy a művész nem azért egyengette-igazította énekléshez illő karéjba őket, hogy itt helyben rákezdjék? Györkös Mányi Albert ha úgy akarná, fel is sírna a széki keserves. S ha nem fogná vissza a bivalyos embert, bizisten csáogatni meg hojszozni kezdene az is.

Mondom, ha Györkös úgy akarná. Ha úgy akarná, a fagyos-havas borúság ellenére is rikoltana a Flánéta, mert hogy léken át a halak sem potyára jöttek a jég tetejére, az bizonyos. Megejtette őket a tilinkó csodálatos muzsikája. Csakugyan: Györkös Mányi Albert festészetében mennyi a zene, muzsika. Györkös foglalkozására nézve: zenetanár. (Szerencse, hogy nem rajz-

Györfös Mátyás: Falu

tanár.) Predesztináció ha van: festő. Ez is, amaz is. De leginkább talán a harmadik: mesemondó. Tessék csak egyik-másik képe előtt megállni. Majd-hogynem belemelegszik az ember: vajon a róka húzza majd a rövidebbet?

Györfös természettől megáldott mesemondó. Van — az immár több száz között — egy alig tenyérnyi képe is, címe: Falusi ház. Előtte deszkából, lécből eszkabált kerítés, s az elcsendesedett udvar fölött a hold szó glóriát. Mintha neki szabott tisztje lenne őrködni, hogy ezt a csendes-békességet semmi vagy senki meg ne zavarhassa. Az alig bundasapkányi viskó két szeme is már-már lekoppan, de még elsutogja: „Csendes nyugalmat, házam népe!”

Egy másik képen meg éppen versenyről jönnek haza a tűzoltók, s egy útkanyarnál valamelyiküknek eszébe jut, hogy most már maguk gyönyörködtetésére is muzsikálhatnának. S bizony, nemcsak a fiatal párok kezdenek táncba. Szinte hihetetlen: a vigasság közepette majdhogynem a fák is valcert lejtének.

Hogy honnan ez a mába már-már alig illő derű, nyugodtság? Ugyanabból a forrásból telítődhet, mint népmeséink legtöbbje. Vagy nem igaz, hogy a hősök keveredhetnek kilátástalannak tűnő bonyodalmakba, de fejüket, azaz hitüket, bizakodásukat nem vesztik el soha? Innen a hüvelykujnyi bizonyosság roppant bátorsága is.

Györfös Mátyás Albert Kolozsváron, a Képzőművészeti Alap szerény méretű, mesék világához nem illő nyirkos-csapódós ajtóju termésében alig tucatnyi festményt állított ki. Tárlatán gyönyörködni lehet abban, hogy mi mindent képes magában őrizni — hitet és erőt, harcos energiát s lélekmeleget — egy városlakó, aki személyazonosságija szerint lehet városi, de szíve, lelke még ma is ott él gyermekkorában, az akkor még igazán megejtő Kalotaszeg csodás, immár tűnedező világában.

Bazsó Zsigmond